

ТИЖНЕВИК-REVUE HEVDOMADAIKE : ТРИДЕНТ UKRAINIENNE

Число 42 (592) Рік вид. XIII. 31 жовтня 1937 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 31 жовтня 1937 року

В понеділок, 11 жовтня с. р., заходами Німецького Закордонного Клубу за співучасти Німецької Європейської Культурної Спілки, в салі Берлінського університету, виголосив редактор відділу закордонної політики відомої впливової і незалежної швейцарської газети « Journal de Genève » п. П.-Е. Бріке німецькою мовою виклад на тему: «Тіга Націй і поневолені народи». Можна бути тільки щиро вдячним сміливому і послідовному оборонцеві права на самостійне життя поневолених Москвою народів за те, що він поставив виразно і ясно перед німецькою опінією велику проблему, од вирішення якої залежить доля не лише Сходу Європи. Той інтерес, який викликав блискучий виклад талановитого швейцарського журналіста в німецьких політичних колах, присутність по-між слухачами в салі швейцарського посланника, представників німецького міністерства закордонних справ, пропаганди, інших властей та численної публичности, свідчить про велику актуальність порушеного питання, яку що-далі, то ліпше починають розуміти в ріжних центрах Європи.

Виступ п. Бріке знайшов собі широкий і прихильний розголос у німецькій пресі. Перед нами купа витинок з чільних німецьких газет: «Фелькішер Беобахтер», «Дер Ангріф», «Берлінер Берзенцайтунг», «Льокальцанцайгер», «Франкфуртер Цайтунг» та інші. «Дойтше Альгемайне Цайтунг», наприклад, подає звіт про лекцію під характерним заголовком, що сам за себе говорить: «Фікції Ліги Націй», а «Б. Ц. ам Мітаг», зазначивши

що «Женева дозволяє на поневолення 80 мільйонів», так кінчає свій звіт: «День — кінчає промовець, — якого повстануть 80 мільйонів людей, що належать до поневолених народів у совітському союзі, неодмінно прийде. Ще є час страшне лихо попередити. Повинні-ж ті, хто несе відповідальність, бути свідомими свого обов'язку. Висновки Бріке, якому трудно закинути передвзяте, однобічне становище, він власне свої обвинування ставив із надзвичайною річезістю, подають тому підтвердження».

Докладніше не спиняємося на самому змісті лекції, бо маємо намір подати її незабаром нашим читачам в українському перекладі.

М И Х А Й Л О   К О Р Ч И Н С Ь К И Й

Передчасна смерть св. пам. Михайла Корчинського глибоко вразила всіх, хто знав цього вельми заслуженого громадського і політичного діяча, колишнього державного секретаря Української Народньої Республіки.

Засвідчуючи осиротілій родині покійного щире співчуття в її тяжкій втраті, складаємо на свіжу могилу нашу пошану.

Нижче подаємо теплі слова, що їх присвятив світлій пам'яті небіжчика на сторінках «Діла» п. В. Дорошенко.

Помер Михайло Корчинський... Ця несподівана, болюча вістка тяжко вразить дуже й дуже багатьох і в краю і по-за його межами, не тільки його приятелів, товаришів і знайомих, але й усіх українських громадян, що знали або бодай чули про діяльність покійного. Покійного — гірко вимовити це слово, адже-ж ще недавно бачили ми його серед нас, жвавого, усміхненого, бадьорого, знаменитого робітника, доброго порадирика і любого товариша. Дуже скромний і лагідний, любий — «Михайло Агафонович» для одних, «Пан меценас» для других, — був Корчинський людиною більшого формату і передчасна його смерть — це правдива втрата для всього українського громадянства. Він бо був не просто освічений, талановитий правник, добрий знавець свого діла, яким поправді могла гордитись установа, де він служив. Ні, Корчинський був видатним громадянським і політичним діячем, щедро наділеним від природи і розумом, і роздумом, хистом швидко орієнтуватися в ситуації, налету схоплювати суть річи, влучно розв'язувати найскладніші справи. Коли додамо до цього ще рідкий дар слова, незвичайний такт — і на диво холодну кров

при гарячому темпераменті, то зрозуміємо, яку втрату заподіяла нам його смерть.

Доля лагоди Корчинського на діяча державницької міри, і в короткій добі української державности 1917-19 років ми справді бачимо його в перших ролях при державно-творчій праці.

Ще молодим починаючим адвокатом був він перед війною і підчас війни справжнім провідником молодшої громади української колонії в Петербурзі, серед якої відігравав визначну роль. Царський уряд збирався арештувати Корчинського за його патріотичну українську працю і тільки несподіваний вибух революції не допустив до цього арештування та засуду. За Керенського опиняється Корчинський у Галичині, спершу як повітовий комісар у Товмачі, згодом як заступник губерніяльного комісара Буковини проф. Олександра Лотоцького; потім він — член Української Центральної Ради в Кисві, державний секретар в уряді УНР, голова Національної Ради в Кам'янці-Подільському, член Ради Республіки в Тарнові, скрізь вибиваючися на чільне місце і як першої класи фахівець, і як бистрий політик. І нема сумніву, що якби вдержалась Українська Народня Республіка, то Корчинський відігравав би в ній визначну роль як чоловік державний муж. Але склалося инакше, і, замість правити державою, довелося піти на еміграцію.. Від 1922 р. Корчинський знов у рідній Галичині, яку так близько пізнав і гаряче полюбив ще підчас свого перебування тут в адміністраційній службі за російської окупації.

Не можучи, як емігрант, віддатися на галицькому ґрунті чинній політичній роботі, до якої мав і хист, і охоту, він попри свою скромну, але відповідальну фахову працю начальника правного відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив бере незвичайно діяльну участь у місцевому громадянському житті — економічному і культурному. Так, бачимо ми його серед професорів і в Кураторії Українських Високих Шкіл у Львові, поруч із другим визначним наддніпрянцем, те-ж уже покійним, Петром Холодним, а в останнім часі в «Просвіті», якій віддав неоціненні прислуги. Бере тако-ж чинну участь у роботі Наук. Т-ва ім. Шевченка, як діяльний член його Статистичної Комісії. Не буду тут вичисляти, де ще працював Небіжчик — про це говорять вимовно клепсидри, але не могу не згадати ще про один бік його діяльності, а саме про його визначну роль у житті української наддніпрянської колонії у Львові. Кожна емігрантська організація на львівському ґрунті вважала собі за велику честь мати Корчинського у своїх рядах—і він скрізь був шанований, люблений та цінений. І скрізь вибирали його в члени ревізійної комісії та мирового суду, як людину згідливу, розважливу і тактовну. І дійсно, він був признаним миротворцем, хоч не все була легка ця невдячна роль. Та особливо багато праці віддав покійний «Товариству Допомоги Емігрантам з України», яке дуже високо ставляв і якого діяльним членом був від самого початку.

Кількинадцять літ спільної праці, спільних надій і розчарувань, спільних радощів і горя, тяжкої туги за далекою батьківщиною — Наддніпрянщиною і чинної служби тіснішій вітчизні Наддністрянщині, міцно нас зв'язали, сприяли і важко тепер помиритися з думкою, що Корчинський не живе, що вже ніколи не відчиняться двері і не ввійде до нас із любовою усмішкою дорогий Михайло...

Люта задавлена хвороба (рак) поволі, незаметно, але постійно точила організм Корчинського, поки не звалила його, такого жвавого і повного життя на ложе смерті. За який рік людини не стало. По тяжкій операції, яку перебув він улітку цього року, здавалося всім нам, що дорогий Михайло Агафонович буде жити. Він почав уже був ніби приходити до здоров'я, та небавком хвороба відновилася і прийшла неблагана смерть. І хоч в останньому часі видно було вже її наближення, не хотілося вірити, що кінець так близько, що Корчинському вже не жити... В четвер, 7 цього місяця, о пів до другої пополудні він тихо відійшов від нас навіки, в розквіті духових сил, усього на 53-ому році життя, кинувши в горі й біді дружину і двоє дітей. Хочемо вірити, що галицько-українське громадянство, пам'ятаючи заслуги Михайла Корчинського, не забуде й за його незабезпечену родину.

* * *

Народився Михайло Корчинський у священничій сім'ї на колишнім російським Поділлі, у селі Залучі над Збручем 27. III. 1885 р., освіту дістав у духовній школі в Підгородді, так яскраво описаній його земляком В. Приходьком, та в духовній семінарії у Кам'янці, по скінченні якої вступив на правничий відділ київського університету, звідки перейшов на петербургський. Ше в Києві брав діяльну участь в українському студентському житті, як симпатик «есерів». По скінченні університету осів у Петербурзі як адвокат та відігравав, як уже згадано, видатну роль у житті місцевої української колонії. Революція вернула його знову на Україну, де він став діяльним членом радикально-демократичної партії, що перехрестилася була тоді на партію соціалістів-федералістів. На еміграції Корчинський відійшов від партійної роботи цілком, віддавшись реальній праці на галицькому ґрунті.

Як уже «Діло» згадало вчора у першій жалібній звістці — Михайло Корчинський був одним із тих наддніпрянців, що цілком зжилися з українським галицьким ґрунтом, вросли в нього та вважали цей край таким самим рідним краєм, як оцей край уважав рідним сином — його.

Бо де-б він не був, що не робив би, скрізь і завжди був щирим патріотом-всеукраїнцем і таким помер.

Вічна йому пам'ять !

Вол. Дорошенко

УКРАЇНСЬКА ПРЕСА НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В ПАРИЖІ

В павільоні міжнародної преси поруч стану найновішої самостійної держави — Єгипту — міститься stand української преси. Stand цей повстав з ініціативи Українського Т-ва Прихильників Ліги Націй та Голови Укр. Парламентарної Репрезентції, віце-маршала сойму п. В. Мудрого. Організації стану допомогла матеріально й Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі.

На двох стінах, що творять прямокутний закуток, площею в 7 кв. метрів, розвішані українські часописи й журнали із усіх країн, за винятком совітської України. Всіх назв біля 150. Всю пресу для стану дала Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі, що є єдиним осередком у Франції, куди з усіх країн земної кулі приходять українські журнали й газети. Ми бачимо тут видання з Аргентини, Бразилії, Канади, Сполучених Штатів Північної Америки, Манджуко, Китаю, Югославії, Румунії, Чехословаччини, Швейцарії, Польщі, Англії, Німеччини і Франції.

На лівій стіні в центрі — великий державний герб України, тризуб, поруч нього мапа України початку XVIII віку, а по другій стороні тризуба портрет гетьмана Мазепи, роботи пані Вівденко, приміщений з огляду на щогорічний 250-літній ювілей обрання Мазепи гетьманом. Над ними цитата з книги Вольтера «Історія Карла XII» — «L'Ukraine a toujours aspiré à être libre».

Окремою групою дитячі журнали, щоденники з Галичини та різні журнали в кільки рядів. На правій стіні — велика етнографічна мапа України і три діаграми, де графічно показано, скільки, в яких країнах виходить періодичних видань. Яко раритет, по одному числу перших українських емігрантських часописів: «Українська Трибуна» й «Українська Справа». Нижче, густо один на одному, українські часописи різних назв, різних форматів з різних країн. На цій-же стіні зібрано журнали й бюлетені чужими мовами, присвячені українській справі.

Здалеку цей рідний нашому серцю куток нагадує розгорнуту книгу, краї якої оздоблено українським орнаментом роботи маляра Перебийноса. Коло упорядження стану працювали шп. Вол. Коваль з Праги (діаграми) та Ростислав Шульгин, який є організатором і офіційним комісаром стану. Перед станом два стільці й невеличкий стіл, на якому кільки брошур пропагандного характеру та українські щоденники, що приходять просто до стану: Час, Українські Вісти, Свобода, Новий Час і Америка.

В павільоні преси що-дня відбуваються концерти й реферати, які притягають велику кількість відвідувачів. Центральне положення українського стану, цікаво розташований матеріал привертає до себе увагу, завжди можна побачити когось коло нього.

Перед відкриттям стану в кількох часописах було вміщено заклик до тих органів, що не приходять до Української Бібліоте-

ки, надіслати бодай по одному примірнику своїх видань для збільшення числа експонатів. Але, на жаль, дуже мало з них відгукнулося.

Ще кілька слів про стани держав, до яких входять українські землі. В польському стані нема ніякого сліду про українську пресу. В чеському стані дві українські газети: «Пролетар» та «Земля і Воля» поруч семи російських газет і журналів, а над ними загальний шкляний плакат з написом: «Рутени», з зазначенням числа депутатів і кількості «рутенів». В румунському стані не видно ні одної української газети. Зате на плакаті, де подано, якими мовами виходить друковане слово в Румунії, серед 14 ріжних мов є мова і «рутенська», і «українська». Цікаво при цьому згадати, що коли один українець звернувся до головного румунського павільйону за роз'ясненнями, які-ж газети виходять мсвою ругенською, а які українською, то йому порадили звернутися до редакції «українського часопису в Чернівцях «Часу», бо «у нас є трохи рутенців, а є й українці. А зрештою, — сказали — то може бути помилка».

В своїх попередніх дописах «Україніка на світовій виставі в Парижі» я писав про те, як держави з українською меншістю постаралися або фальшиво, або ніяк нас не репрезентувати, і тсму ми не можемо не радіти цій невеликій, але яскравій українській репрезентації, що подана в стані української преси.

Не можна при цьому не відмити й конкретні випадки зацікавлення нашим станом і взагалі нашою пресою. До Бібліотеки ім. С. Петлюри приходять журналісти по ширші інформації та матеріяли що-до української преси.

Взагалі стан української преси, про який прихильно озиваються газети — свої й чужі, робить добре вражіння й відконує своє завдання.

Відвідувач

З М І Ж Н А Р О Д Н Ь О Г О Ж И Т Т Я

— Ще про іспанські справи.

Після двох місяців повного забуття невтручальний що-до іспанських справ комітет у Лондоні нараз заговорив. Возкресли його італійці, що не приступили на відому французьку пропозицію продискутувати іспанське питання та поговорити про отих славетніх добровольців у тісному гурті трьох, тоб-то на спеціальній франко-італо-англійській конференції. Одмовляючися, вони вказали, що для дискусії і розмов по тих справах існує таки, хоч і мовчить, отой самий невтручальний комітет, спеціально для них утворений. З італійцями погодилися, і комітет був скликаний на 15 число поточного жовтня.

Перше засідання, поки-що не цілого комітету, в якому приймає участь 27 великих і менших держав, а лише його підкомісії з 9 членів, — уже

відбулося. Присвячене воно було поки-що лише першим заявам французького, англійського, німецького і совітського представників про те, як вони собі зараз уявляють цілу справу, а спеціально добровольницьку акцію в Іспанії, та яких, на їх думку, засобів треба взятися, або позбавити Іспанію тої акції. В час, коли писано ці рядки, до якихось висновків чи рішень ще не прийшло; не знати тако-ж, чи єсть яка-будь надія до тих рішень прийти, — все те може виявитися лише на дальших засіданнях, коли од заяв перейдуть до дискусій. Тому, здавалося, можна було б над цим воскресенням невторучального комітету, поки-що принаймні й не зстановлятися. Але вже оті перші заяви містять в собі такі риси, які цікаві й цінні для близького майбутнього вже самі собою, незалежно від того, на яких рішеннях комітет стане і чи прийде він до них взагалі.

Як про те говорилося на цьому місці, в Іспанії, поруч з національними іспанськими войками, в складі обох ворожих сторін б'ються ще й оті самі добровольники. Скільки їх обчислюють різно — до 150,000 по боці ген. Франка і до 100.000 по стороні Валенсійського уряду. Це числа — найбільші, до яких доходять, але в кожному разі всі спостерегачі погоджуються, що ген. Франко має їх більше, ніж уряд Валенсії, і то приблизно в пропорції 2:3. Має ген. Франко на сьогодні більше і чисто іспанського війська, але тут всі числа і всі пропорції гадані, і встановити щось хоч би й приблизно не можна. Одно можна сказати, що перевага ген. Франка давала йому можливість увесь час рухатися наперед і твердо закріплюватися на придбаних територіях, а як раз тепер дає йому і можливість розпочати великий наступ в трьох життєвих для його противників напрямках, а саме, на Мадрид, Валенсію і на Барселону, що їх окупація була б остаточним кінцем цілої цивільної в Іспанії війни. Ці всі факти відбивалися на настроях делегатів у невторучальному комітеті, забарвили собою їх вияви і тим означили міру ідеологічної та іншої непримиреності заінтересованих на Піренейському півострові держав.

В основу дискусії має бути покладений доклад, виголошений французьким представником. Доклад короткий, але точки його дуже виразні й рішучі. Французька дипломатія вважає, що всі добровольники мають повернутися до-дому в як найскорішому часі. Коли система повороту буде ворожими в Іспанії сторонами реально забезпечена, тоді їм можуть бути надані певні права «воюючих сторін», але передумовою для того мусить бути негайний, в найкоротшому часі поворот певної кількості добровольників з обох сторін, при тому кількості не рівної, а пропорційної цілому числу їх по кожному боці. Для виконання всього того встановлюється спеціальна міжнародна комісія, а тако-ж суворого контролю над цілою Іспанією. Коли цього не буде зроблено, Франція залишає за собою вільну руку.

До французького проєкту пристав представник Англії, але зробив це не в такий рішучий спосіб, явна річ для того, аби залишити незачиненими двері для дальших пересправ і можливих уступок. Це можна припускати вже тому, що й самий проєкт має на собі сліди англійської руки, бо-ж відомо всім із преси, що первісно той проєкт мав ультимативний характер, для реалізації справи ставив короткий термін, а саме тиждень, і загрожував тим, що буде для Валенсійського уряду настільки одчинений франко-іспанський кордон.

Перший одізвався представник італійської дипломатії. Він указав, що Італія приймає цілий проєкт, але вносить до нього певні поправки. Їх небагато, але вони дуже характерні. Перша з них така: Італія погоджується вже зараз на частковий поворот добровольників, але кількість тих поворотчиків має бути однаковою для обох ворожих собі іспанських сторін. Друга поправка говорить за те, щоб перше, ніж що иншого зробити, абсолютно необхідно визнати за іспанськими сторонами права воюючих сторін, бо жакана нейтральність і невторучання держав тільки цим чином і можуть бути забезпечені.

До італійського представника цілковито прислухався і представник німецький, який, однак, у своїй промові, як до речі й італійський, багато

говорив всякого роду річей, дуже неприемних для совітів. До італо-німецьких позицій пристав і представник Португалії.

Після них до слова прийшов дипломат совітський. Властиво, він міг би зовсім коротко говорити, бо виявилось, що він начеб-то не знає, що думає його уряд з приводу цілої справи. Це на сторонніх людей зробило трохи дивне вражіння, невже-ж, мовляв, французька дипломатія не освідомила совітську про свій проєкт. Можне, однак, за тим єсть і щось інше. Бо-ж совітський представник все-ж говорив і говорив багато по суті речі. Довгі слова його можна звести до тези, що «фашисти— вороги цілого світу», і що іспанську справу можна вирішити лише в такий спосіб: од ген. Франка забрати всіх добровольників і не пускати до нього жадного постачання, а Валенсійському урядові вільно, та як найбільше, постачати і добровільників і зброю, бо не можна, мовляв, ставити в одну лінію, з одного боку, законний уряд, а з другого, — повстанців.

На таких позиціях стоять проти себе в неутручальному комітеті заінтересовані сторони. Одні з них наявно бажають собі перемоги ген. Франка, другі — так само наявно — перемоги уряду Валенсії. Не зовсім ясна лише позиція одної Англії. Як здається, вона не надає такого великого значіння всій отій дискусії, бо добре свідомо того, що іспанські справи вирішаться не в Лондонському комітеті, а на полях Іспанії, а хто там переможе, вона ніби-то тако-ж добре знає. До цього можна додати, що противники ген. Франка так само добре знають, хто буде в Іспанії переможцем і тому так хвилюються. Так воно чи інакше, про це вже мабуть скоро довідаємося з щоденної преси.

Observer

З П Р Е С И

Українська справа притягає що-далі більшу увагу світової преси. Розповсюджена й поважна швейцарська газета «Gazette de Lausanne» подає в числі 298 з 26 жовтня с. р. на першій сторінці початок великої статті на тему «Доля України». Редакція, яка вже не раз прихильно трактувала українське питання і псадала для його вияснення цінні матеріали, за що їй належить наша щира подяка, над статтю поставила характерну маншетку:

«Совіти — напасники і гнобителі націй».

і зауважує :

«Читачі наші, думаємо ми, з цікавістю зазнайомляться з цим викладом, строго об'єктивним, вельми важної проблеми, про яку, за рідкими винятками, європейська преса досі була поінформована способом загальним, як що не тенденційним».

* * *

В соціалістичному Женевському щоденнику «Le Travail» колишній голова місцевого уряду п. Ніколь виливає безсилу лють з приводу викладу п. редактора П.-Е. Бріке в Берліні на тему «Ліга Націй і поневолені народи», який дав на підставі доку-

ментів правдиву картину становища поневолених Москвою народів, відношення до них Ліги Націй, виявив справжню суть совітського союзу і висловив глибоку певність у неминучості визволення України та її сусідів.

В непристойний спосіб нападається п. Ніколь, відомий приятель совітів, і на п. Бріке, і на «Journal de Genève».

«Бріке «пропонує» Україну наці...»

Брудні натяки «московського чоловіка» не пристануть до «Journal de Genève», який, під досвідченим керівництвом п. А. Мартена, послідовно переводить більше, як столітню традицію Journal de Genève—зборону правди і права поневолених народів на визволення. Не можуть вони зачепити і п. Бріке, який з такою сміливістю і силою поставив перед світовою opinio publico справу визволення України, Кавказу і Туркестану, не лише в Берліні : бо тут було лише повторено лекцію, що її п. Бріке виголосив 16 квітня с. р. в Парижі, на запрошення Комітету « France-Orient » і Комітету Приязни Народів Кавказу, України та Туркестану, під головуванням славнозвісного французького письменника Кльода Фарера.

Що-ж, тоді п. Бріке «пропонував» Україну Франції ?

Шкутильгає інформація у женевського соціалістичного органу.

* * *

Як відомо, вірою і правдою служив московським большевикам Панас Любченко і чимало спричинився до уярмлення України совітською Москвою. А й на нього впала тяжка невдячна московська рука...

Але от що пише про Любченка і другий такий самий український комуніст — Петровський («Вісті» ч.280 з 21 IX) :

«Нам треба пам'ятати про особливості класової боротьби на Україні. Контр-революційна націоналістична погань типу Любченка і Хвилі мріяла про реставрацію капіталізму в нашій країні. Вони намагалися продати поміщикам і капіталістам багатство плідородних українських земель, наші шахти і заводи, одягнути ярмо на ший робітників і селян. Але ставка їх бита, тверда рука диктатури робітничого класу спіймала їх на гарячому, цих презрених злочинців. Ніколи нікому не вдасться реставрувати капіталізм в країні соціалізму, де високо піднято і яскраво майорить великий прапор Рад, прапор Сталінської Конституції. Ніколи нікому не вдасться надягнути хомут капіталістичного і поміщицького рабства на ший робітників і селян нашої вільної країни.»

Інакше, певне, при Москві не втриматися нашому землячкові: сьогодні—голова совнаркому, завтра—«контр-революційна, націоналістична погань» !

ХРОНІКА

У Франції

Вшанування пам'яті С. Петлюри

Могилу св. пам. С. Петлюри в неділю, 31 жовтня, в переддень Всіх Святих, коли, за звичаєм французьким, вся країна віддає пошану померлим, прикрашено було живими квітами.

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Петлюри в Парижі

— Цінний дар. Пані Ольга Петлюрова передала до Бібліотеки стрічки од вінків, що їх було покладено на домовину св.пам.С.Петлюри під час похорону Вельмишановній жертвавиці Рада Бібліотеки складає глибоку подяку.

— Галерея сучасників у Бібліотеці збагатилася на портрет п. ректора проф. Д. Антоновича, директора Музею Української Визвольної Боротьби в Празі. Портрет — майстерна робота пані К. Антоновичевої.

— Грошові пожертви в місяці вересні 1937 р. надійшли від: 1) пані П. Єремєєвої з Женеви — 50 фр. фр. 2) Сенатора О. Луцького із Львова — 116.10 фр., 3) Проф. Дм. Дорошенка — 25 фр., 4) Посла В. Мудрого із Львова — 100 фр., 5) Союзу Українців Самостійників із Канади — 8 доларів (240 фр.), 6) Редакції «Тризуба» — 300 фр., 7) п. Ол. Козачка з Марени — 25 фр., 8) П. Клеменюка — 10 фр., 9) п. Баруса (словак) — 5 фр., 10) п. Свиридова з Омекуру — 10 фр., 11) п. Соз. Крем'яні — 10 фр., 12) У. та І. Старосольських із Львова — 10 фр. Всього за вересень — 901 фр. 10 см., а від початку року 13.577 фр. 35 с.

За той-же час одержано пожертви книгами та іншими речами від:

1) пані О. Залізник із Львова — 7 брошур, 11 чч. журналів, 10 малюнків і листівок, 2) В-ва «Українська Бібліотека» у Львові — 2 кн., 3) В-ва «Самоосвіта» із Львова — 1 кн., 4) п. М. Горолюка — дерев'яна мисочка гудульського виробу, 5) В-ва «Світ Дитини» — 1 кн., 6) п. М. Шумицького — 1 кн., 7) п. І. Хмелюка — 1 кн. і кілька журналів та малих друків, 8) п. П. Черкаського з Омекуру — 5 світлин, 9) Ред. «Тризуба» — 2 кн., 10) п. І. Кастаньє — 3 кн., 17 ч. журналів та 1 альбом, 11) Проф. Старосольського із Львова — 6 відбиток його творів, 13) п. Х. Якимчука — 2 кн. та 6 світлин, 14) Проф. Іваниса — 1 кн.

Всім жертводавцям та прихильникам Рада Бібліотеки складає свою сердечну подяку.

— Приїзд до Франції проф. О. Бочковського. Цими днями приїздить до Франції відомий український професор О. Бочковський, що має намір прочитати ряд лекцій в осередках української еміграції та нав'язати зв'язки з українськими організаціями у справі проведення пропагандистсько-збіркової акції на користь Української Політехніки.

* * *

Проф. О. Бочковський, відомий український соціолог і публіцист, почав свою наукову й публіцистичну діяльність ще року 1910, коли він випустив чеською мовою свою книжку під назвою «Українська проблема». З того часу Бочковський майже не покидає цера, співробітничавши в ріжних українських та чужинецьких журналах та випускаючи час од часу окремі монографії, присвячені переважно національним проблемам, як-то: «Українська справа», «Фінляндія й фінляндське питання»,

«Поневолені народи царської імперії», «Національна справа» і т. д.

Після большевицької окупації України Бочковський, продовжуючи свою наукову й публіцистичну діяльність, присвячує себе професорській праці, і з 1925 року займає катедру соціології та теорії нації в Українській Господарській Академії в Подєбрадах у Чехословаччині (L'Ecole Polytechnique Ukrainienne en Tchécoslovaquie), а пізніше й в Українському Технично-Господарському Інституті в Подєбрадах (Institut Ukrainien d'Enseignement Polytechnique par correspondance).

Глибока ерудиція проф. Бочковського, зв'язана з феноменальною пам'яттю та знанням багатьох європейських мов, дає йому можливість всебічне студіювати його улюблену проблему національних рухів серед так зв. недержавних народів. Відома його праця «Боротьба народів за національне визволення», що вийшла 1932 року, прийнята саме характерною для наукових праць Бочковського ідеєю: «нема народів ані великих, ані малих, є лише народи, кожний з яких має право на незалежне існування».

Людина високо гуманна й кришталевої чесности, Бочковський користується величезною популярністю в українських громадських колах без ріжниць політичних напрямків та громадських симпатій. Його завжди висувають на чолі ріжних загально-українських акцій, що їх переводить час од часу українська еміграція в Чехословаччині. Нині Бочковський, як борець за ідею піднесення української національної культури, що є, на його думку, необхідною передумовою національного визволення, стоїть на чолі Товариства Прихильників Української Господарської Академії в Чехословаччині (Société des Amis de l'Ecole Polytechnique Ukrainienne en Tchécoslovaquie) — тієї організації, яка під гаслом «Нарід — собі» поставила своїм завданням утримання Української Національної Політех-

ники власними силами українського громадянства.

Будучи блискучим лектором, Бочковський чимало свого часу мусить віддавати публічним викладам на запрошення ріжних організацій.

Минулого року, на запрошення українських організацій в Канаді, Бочковський майже півроку присвятив викладам в ріжних місцях скупчення української еміграції в Канаді на ріжні теми українського визвольного змагання.

Цього року він уділяє цілий місяць на аналогічні виклади для української еміграції у Франції.

— Свято Покрови в Парижі. В неділю, 10-го жовтня с. р., заходами Управи Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції, одбулося урочисте святкування свята Покрови.

Зранку, після урочистої служби Божої, яку одправив в Українській Православній Церкві протоієрей Іл. Бриндзан, відбувся молебен. Українські прапори, урочистий і бездоганий спів церковного хору під майстерним керівництвом п. Миколайчука, зворушливе одновідне слово настоятеля парафії — все разом справляло глибоке вражіння на чисельне громадянство, що зібралася в церкві, разом із чільними його представниками.

Слід одмітити надзвичайно гарні ризи священника, що зроблені були в Шалеті. З кремозого шовку, вишиті українськими візерунками.

По молебні одбувся товариський обід членів Т-ва, який вшанували почесний член Т-ва п. В. Прокопович з дружиною та полк. П. Верхбицький з Шалету.

О 4-ій год. в помешканні Т-ва зібралися члени Управи Т-ва та запрошені гості, в тому числі і п. М. Шумицький, голова Генеральної Ради Союзу Емігрантів. Спочатку відбулася коротка церемонія передачі Хрестів С. Петлюри тим, кому Головна Рада Хреста надала на них право. По тій церемонії там-же одбулися сходи членів Т-ва з родинами, які в приємній товариській атмосфері затяглися до пізнього вечера.

Розшукує п. Орлов
(м. Вількомір, Литва — Ukmerge,
Kauno gt 8) свого брата в перших
сотн. авіатора Української Ар-

мії Сергія Івановича Костель-
ницького. Відомостей про нього
немає з 1919 року.

Генеральне Представництво у Франції

Видавничого концерну Івана Тиктора

« УКРАЇНСЬКА ПРЕСА »

Новий Час. — Наш Прапор. — Народня Справа. — Комар. — Наш Лемко. — Дзвіночок. — Українська Бібліотека. — Історична Бібліотека. — Музична Бібліотека. — Рідне Слово. — Ранок. — Золотий Колос. — Календар для всіх. — Календар «Комаря»

приймає замовлення на всі видавані часописи, книжки й календарі
Адреса: M. Paul Somtchynsky, 77, rue Mouton - Duvernet. Paris 14.

ВЖЕ НАДІЙШЛИ УКРАЇНСЬКІ КАЛЕНДАРІ НА 1938 РІК

- «Пр о с ві та». Подвійний ювілейний календар-альманах з численними ілюстраціями та цікавим змістом, в гарній кольоровій обгортці. В додатку додається стінний календар. Разом із стінним ..... 11.—
- «Дніпро». Великий календар-альманах Т-ва Допомоги Емігрантам з Великої України. Цікаві спогади про українську визвольну боротьбу ..... 12.—
- «Червона Калина». Великий календар-альманах із спогадами і матеріялами про українську визвольну боротьбу, з численними ілюстраціями ..... 12.—
- «Золотий Колос». Великий календар-альманах, як і кожного року, з численними ілюстраціями та цікавим і колоритним змістом 10.50
- «Батьківщина». Великий календар-альманах, з численними ілюстраціями та цікавим ріжнородним змістом, в кольоровій обгортці ..... 11.—
- «Сільський Господарь». Великий ілюстрований календар-альманах з цінними порадами та вказівками по всіх галузях сільського та домашнього господарства. В гарній художній обгортці ..... 12.—
- «Приятель Народу». Великий ілюстрований календар-альманах в гарній обкладинці, з цікавим змістом 8.50

Замовлення адресуйте на: Bibliothèque Ukrainienne pour
A. Sopilnyk. Poste restante. Montargis (Loiret).

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, P a r i s 9)
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю — 2-6

При Бібліотеці Музей С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з різних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

На пошану Гетьмана Ів. МАЗЕПИ

Цього року минає 250 літ, як Іван Мазепа обняв гетьманську булаву (25 липня ст. ст. 1687 року). З цієї нагоди Українська Бібліотека імени Симона Петлюри в Парижі (41, rue de La Tour d'Auvergne) влаштувала

ВИСТАВУ ПРИСВЯЧЕНУ ПАМ'ЯТІ І. МАЗЕПИ

Значна частина вистави торкається союзу Мазепа з Карлом XII. На виставі зібрано колекцію світлин портретів гетьмана, література про нього українською і чужими мовами, гравюри й картини різних малярів, музичні твори й т. и.

Вистава триватиме до жовтня місяця с. р. Для відвідин вистави Бібліотека відкрита щодня, крім понеділка, від 2-ої до 8 год. веч.

Організації вистави допомогли українські наукові інституції та окремі особи. Підчас вистави буде кілька відчитів.

Упорядчик вистави — артист-маляр Л. Перфецький.

У . М . Т .

18, rue Lavoisier, V é s i n e s - C h a l e t t e

В неділю, 31 жовтня с. р., виставлено буде

Г А Н Ж А А Н Д И Б Е Р

історична оперета на 3 дії І в а н а З у б е н к а
муз. Є. Ф о р о с т и н и

Участь у виставі беруть: паніі — Бакум А., Омельченко Є. і Шмалій З., та панове — Григораш В., Ємець В., Ішук В., Маслюк Г., Марущак С. та Сопільник В.

Гайдуки, козаки, парубки, дівчата

Х о р

Початок о год. 9 веч.

Диригент — К о в г а н В.

Режисер — М а с л ю к Г.

Адміністратор і відповідальний розпорядчик — У п р а в а Г р о м а д и

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

В умовинах економічної кризи та жахливого безробіття зорганізованою акцією українські громадяни доконали великого діла: на зібрані гроші серед емігрантів, які переважно живуть з випадкових заробітків, вдалося вибудувати Бурсу в Перемишлі для хлопців — дітей емігрантів.

Цим актом українське громадянство виявило високу національну свідомість, почуття обов'язку та солідарність.

На жаль, нужденні матеріальні засоби дали можливість зреалізувати лише частину плану акції допомоги українським дітям. В першу чергу громадянство прийшло з допомогою хлопцям, натомість дівчата, сироти по українських воюках, залишилися до цього часу без жадної опіки.

Із усіх кінців Польщі напливають прохання про рятунок цих дітей. Отже, Союз Українок-Емігранток у Варшаві, який в першу чергу мусить подбати про долю своїх молодших сестер, — взяв на себе труд прийти цим дівчатам із допомогою та перевести акцію збірки грошей на будову дівочої бурси.

Українське громадянство, яке в часи визвольної боротьби складало в офіру своє життя, а в будні дні на еміграції тяжкою працею творило нові цінності, і зараз не пройде байдуже мимо святого обов'язку та допоможе Союзові Українок зберегти жіночий доріст для Української Нації, який денаціоналізується в чужих умовах життя.

Як-же потрібно нам свідомих національно, відданих українській ідеї, жінок!

Батьки! Для вашого серця близькою є справа національного виховання дітей, і до вас головним чином звертаємося з гарячим закликком: рятуймо своїх дівчат!

Пам'ятаймо, що найменша пожертва на будову Дівочої Бурси буде цінним вкладом для справи відродження Української Нації.

Пожертви просимо надсилати на конто: 9.134 «Укр. Центр. Комітет у Варшаві (Союз Українок-Емігранток)» — Вільча 45, м. 3.

Управа Союзу Українок - Емігранток у Варшаві :

Н. Х о л о д н а — Член Управи   М. Л і в и ц ь к а — Голова Управи
С. Л у к а с е в и ч — Скарбничка   К. Б е з р у ч к о — Заст. Голови
Г. М а р ч е н к о — Член Управи   М. Н а у м е н к о — Секретарка
О. Ш а й д е в и ч — Член Управи

ГОСПОДАРЧА РАДА

у Франції, при Союзі Українських Емігрантських Організацій, закликає всіх українців, що перебувають у різних країнах, купувати уділи, які дозволять створити

УКРАЇНСЬКИЙ БАНК

Один уділ для складення основного капіталу Банку коштує
100 французьких франків

Можна набувати і більше число уділів

Гроші із Франції, як рівно-ж і з інших країн, належить пересилати на адресу Господарчої Ради:

S. Nečaj, Union des Associations Ukrainiennes,

248, rue St.-Jacques, Paris 5. France.

Зкладайте самі для себе свій Банк, що дозволить українцям на еміграції підвести під своє існування міцнішу матеріальну базу!

Не буде ні одного українського емігранта, що не набуде одного або кількох уділів свого Банку!

Як необхідністю для нас було заснувати на еміграції українські школи, українські наукові й культурні установи, — так само пекучою необхідністю для нас являється заснування і свого

УКРАЇНСЬКОГО БАНКУ НА ЕМІГРАЦІЇ

Инж. Семен Нечай

Голова Господарчої Ради
Член Генеральної Ради, Союзу УЕО у Франції

Инж. Гр. Довженко

Член Господарчої Ради
б. Член Центральної Ради

Ген.-хор. Євген Башинський

Член Господарчої Ради
б. Командир 2 гарматної бригади.

Редакція і адміністрація : 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9
Для переказів у Франції : «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Редагує — Комітет

Адміністратор : **Іл. Косеню**
Le Gérant : **M-me Perdrizet**